

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **MVDr. J. S.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2022, č. j. MPSV-2022/97036-921, sp. zn. SZ/MPSV-2022/79116-921,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 29. 3. 2022, č. j. 122083/2022/BBA, žalobci dle § 49 odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), nepřiznal dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje, notářského

poplatku za vyhotovení doložky ke smlouvě o nájmu bytu (kterou jako nezbytnou podmínku prodloužení nájemní smlouvy požadoval pronajímatel, město Brno) ve výši 3 993 Kč. Dle úřadu práce žalobce nedoložil v rozporu s povinností dle § 49 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi doklady a neosvědčil tak skutečnosti mající vliv na posouzení nároku na dávku, její výši a výplatu, ačkoliv k tomu byl úřadem práce opakovaně vyzván. O odvolání žalobce proti rozhodnutí úřadu práce žalovaný rozhodl změnou napadeného rozhodnutí tak, že se dávka mimořádné okamžité pomoci nepřiznává podle § 2 odst. 5 písm. a) ve spojení s § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalobce totiž doklady požadované úřadem práce doložil v průběhu odvolacího řízení. Žalovaný ovšem dospěl k závěru, že žalobce nesplnil podmínky podle § 2 odst. 5 zákona o hmotné nouzi. Žalovaný zhodnotil příjmy žalobce a konstatoval, že žalobce výdaj na notářský poplatek ve výši 3 993 Kč uhradil dne 31. 8. 2021, žádost uplatnil až dne 27. 9. 2021, přičemž mezitím nakoupil podílové listy v hodnotě 2 000 Kč, ačkoliv dle žádosti mu nezbývají prostředky na živobytí.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá, že snaha o zhodnocení části finančních prostředků (v měsíci září 2021 se jednalo o 2 000 Kč) byla hospodářsky obezřetným nakládáním s finančními prostředky, které mělo žalobci pomoci s neočekávanými výdaji v budoucnu. To by nemělo jít žalobci k tíži. I kdyby žalobce tuto částku neinvestoval, neměl by dostatek finančních zdrojů na uhrazení poplatku za služby notáře, natož na úhradu běžných potřeb na zbývajících část měsíce. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

3. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že správní orgány hodnotily, zda žalobce skutečně neměl vzhledem ke svým příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě požadovaného výdaje. Dospěly přitom k závěru, že žalobci jeho příjem umožňoval úhradu poplatku za notářský zápis. Žalobce ze svých prostředků uhradil dne 31. 8. 2021 částku 3 993 Kč jako odměnu notáři a 1. 9. 2021 a 3. 9. 2021, tedy po uhrazení předmětného výdaje, uskutečnil nákup podílových listů v hodnotě 2 000 Kč. Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc uplatnil až o téměř měsíc později.
4. Příjem žalobce v rozhodném období činil invalidní důchod 15 008 Kč, příspěvek na bydlení ve výši 2 463 Kč, příspěvek na mobilitu ve výši 550 Kč a příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč. Správní orgány zohlednily příslušnou část těchto příjmů dle § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi a náklady žalobce na bydlení a dospěly k závěru, že žalobce nelze považovat za osobu v hmotné nouzi.
5. V řízení před úřadem práce nebyla dávka žalobci přiznána dle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi, protože nepředložil listiny k výzvě správního orgánu. Žalovaný zohlednil později doplněné listiny v rámci odvolacího řízení. I při jejich zohlednění ovšem neměl žalobce na dávku nárok. Žalovaný proto rozhodnutí úřadu práce pouze korigoval. Navrhuje proto, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
7. Žaloba **není** důvodná.
8. Dle § 36 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi *má nárok na mimořádnou okamžitou pomoc osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.*
9. Dle § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *může orgán pomoci v hmotné nouzi za osobu v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým a sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu.*
10. Zákon o pomoci v hmotné nouzi upravuje dva typy dávek k zajištění základních životních podmínek fyzických osob, a to dávky měsíčně se opakující (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) a dávky jednorázové, označované souhrnně jako dávka mimořádné okamžité pomoci. Příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou základními prostředky k zajištění osob nacházejících se v hmotné nouzi. Jedná se o dávky obligatorní. To znamená, že splněním podmínek stanovených zákonem na ně vzniká nárok. Pokud k zajištění základních životních potřeb tyto dávky nepostačují, lze přiznat v případě mimořádných okolností ještě další jednorázovou dávku mimořádné okamžité pomoci (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze, č. j. 58 Ad 2/2022 – 41).
11. Jednorázová dávka mimořádné okamžité pomoci je tedy dávkou fakultativní, závislou na správním uvážení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 7. 2013, č. j. 3 Ads 84/2012 – 48). Je určena na zcela neočekávané, mimořádné výdaje, které žadatel nemohl předpokládat a není schopen tyto výdaje zvládnout za užití vlastních zdrojů, rodiny a blízkých osob. K jejímu přiznání zásadně dochází tehdy, pokud ostatní žadateli vyplácené dávky nejsou způsobilé pokrýt úhradu tohoto výdaje. „*Mimořádná okamžitá pomoc je poslední záchrannou sítí celého systému sociální péče, jejímž účelem je zabezpečit, aby nikdo, kdo se ocitl v nepříznivé situaci, nebyl mimo dosah sociálního systému jen proto, že nesplňuje z určitých důvodů podmínky pro vznik nároku na některou z dávek sociálního zabezpečení. Smyslem zákona o pomoci v hmotné nouzi je především řešit náhlé a nepředvídatelné negativní životní situace, se kterými se není fyzická osoba schopna vypořádat s ohledem na svoje majetkové poměry. Vždy je proto třeba komplexně hodnotit konkrétní situaci žadatele o dávku a přiblížit ke všem relevantním skutečnostem.*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2015, č. j. 4 Ads 145/2015 – 24).
12. Mezi stranami je nesporná povaha výdaje, tedy že se jedná o výdaj spadající do kategorie nákladů na nocleh ve smyslu § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Stejně tak žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nepřikládá k tíži žalobce skutečnost, že požadované listiny vztahující se k investici do podílových fondů doložil až během odvolacího řízení. Dávka mimořádné okamžité pomoci nebyla žalobci přiznána, neboť žalovaný neshledal, že by žalobce neměl dostatečné prostředky k úhradě předmětného výdaje z vlastních zdrojů.

13. Soud se ztotožňuje s žalovaným v tom, že orgán pomoci v hmotné nouzi musí v rámci správního řízení o přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci především hodnotit, zda osoba má nebo nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě jednorázového výdaje, který musí být nezbytný, mimořádný, konkrétní, a který v době podání žádosti není uhrazen nebo musel být z důvodu neodkladnosti uhrazen dříve.
14. Těmto požadavkům žalovaný v napadeném rozhodnutí dle krajského soudu dostál. Správní orgány zjistily, že žalobce má příjem v podobě invalidního důchodu ve výši 15 008 Kč (který se započítává dle § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Žalovaný zohlednil také náklady žalobce na bydlení (včetně zvýšeného nájemného a příspěvku na bydlení) a s ohledem na další zjištěné skutečnosti dospěl k závěru, že celkové sociální a majetkové poměry přiznání dávky neodůvodňují. Těmito skutečnostmi je zejména to, že žalobce nezbytný jednorázový výdaj ve výši 3 993 Kč uhradil dne 31. 8. 2021 při podpisu nájemní smlouvy, žádost o dávku uplatnil až dne 27. 9. 2021, přičemž mezitím nakoupil podílové listy v hodnotě 2 000 Kč, ačkoliv v žádosti uvedl, že vlivem úhrady nezbytného jednorázového výdaje mu nezbývají finanční prostředky na živobytí. Tato úvaha žalovaného s ohledem na okolnosti nynější věci, fakultativní povahu dávky a prostor pro správní uvážení orgánu pomoci v hmotné nouzi obстоjí. Pokud by úhrada nezbytného jednorázového výdaje (který žalobce z vlastních pravidelně se opakujících příjmů z důchodového pojištění skutečně uhradil) měla zásadním způsobem ohrozit jeho živobytí, patrně by svou situaci řešil s úřadem práce dříve než s měsíčním odstupem a zároveň by mu patrně nezbyly prostředky k investici do podílových listů v rámci programu ČSOB Bohatství, kterou i po vynaložení výdaje uskutečnil. Jak nadto žalobce sdělil v průběhu jednání před soudem, na daný jednorázový nezbytný výdaj si fakticky vypůjčil peníze od jednoho ze svých přátel, což postupně v malých částkách splácí. I to svědčí spíše tomu, že žalobci jeho celková sociální situace (třebaže jistě nepříznivá) umožnila se s předmětným výdajem vypořádat.
15. Nepřiznání dávky není trestem za zodpovědné hospodaření s prostředky, jak vyvozuje žalobce. Ovšem v případě, že je žalobce schopen uhradit své nezbytné jednorázové výdaje z vlastních zdrojů či půjčky od přátel, a ještě poté ve stejném období další volné prostředky investovat, nesplňuje podmínky pro přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci. To platí dle krajského soudu bez ohledu na to, že investovaná částka byla oproti vynaloženému výdaji poloviční.

V. Závěr a náklady řízení

16. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen,

který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 22. února 2023

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce